

ANY IV

NÚM. 145

BARCELONA 5 JUNY 1891

Si tires per la carrera
del teatro, obtindria fama,
y aviat de jove primera
seria... primera dama..

Copia for de A. Espluga.

Crónica artística

EXPOSICIÓ GENERAL DE BELLAS ARTS

PINTURAS—Secció espanyola—Tres salas

III.

En lo número passat prometerem recórrer la secció espanyola d' aquesta Exposició y sols podém ferho en part, ocupantnos de tres salas tan sols, sent aixís que l' esmentada secció n' abarca fins á vuyt.

Comensarém donchs per la sexta, y li doném aquesta preferéncia per ser la destinada á las obras dels nostres millors pintors difunts, tributant aixís un recort als que foren en un temps l' orgull de la nostra terra. En ella los *amateurs* poden admirarhi lo celebrat quadro de Fortuny, *La guerra d' Africa* y 'l no menos celebrat *La odalisca* y altres del mateix pintor. *La fortuna*, de Sans, infinitat de telas dels malhaurats Vicens, Claudi Lorenzale, Tomás Padró, Ferrán, P. Clavé, Escobedo, Planella, lo *Judas* de Simó Gómez y molts altres que per esser tots apreciats degudament *huelga* mencionar.

Ara, retrocedím y comensém á recórrer las salas primera y segona. Las *escenas militars*, de Cusachs, nos transportan allá hont se desenvollian y per aquest naturalisme tan acentuat mereix sempre son autor la nota de sobressalient. Los dos *paisatjes* del conegut Urgell están pintats ab aquella melancolía que invadeix l' esperit de sentiment. *Las flors*, de Ricardo Martí, sembla que saturin l' espay de olors suaus y fan venir ganas de flayrarlas. Lo mestre Pellicer (J. Ll.) exposa un quadro que titula *Enterro d' un pobre*; l' assumpto es ja conegut pero aquella execució encanta. *La companyia de Santa Bárbara*, de Martí y Alsina, forma un quadro tan gran que ocupa tota la testera de la primera sala, pero apesar de sa grandiositat no convens prou. Agrada pero no encisa; y aixó que l' assumpto es molt patriótic. *La lectura*, de Aranda, forma un grupo bonich, de hermós colorit y certesa de líneas com també *un pastor*, de Baixeras.

Lo mateix pintor exposa uns *marinos* que talment parlan (ja 's veu que parlan, pero vull dir que sembla que se 'ls senti;) y *Una nena fent mitja*, molt natural. Lo *retrato de la Reyna Regent*, de A. Caba, está ben detallat, bonich d' execució pero l' alegoría del fondo en lo nostre concepte 'l desmereix bastant. En Tamburini nos vol transportar á l' época de Ferrán d' Antequera ab lo seu quadro *Lo comte d' Urgell*, pero 'ns agrada mes sa *Rosa mística*, de colorit just y elegant d' execució. *Puresa* de Cusi y la *Manola* del mateix, nos agradan molt. Com també la *Resignació y esperansa* y *En presència del senyor* de F. Masiera, que son duas telas magníficas. L' ultima sobretot está afilligranada. Los quadros d' en Rossinyol plauhen sempre per sa naturalitat apesar de notarse en tots, aquest color especial que 'ls fá algo pálits y emboyrats. En Laureá Barrau

nos fá coneixer dos quadros magnífichs *Guardant las ovellas* y *Un vell y una noya* trets del natural per aquellas planas del Ampurdá. Los quatre quadrets d' en Bilbao, representant *escenas morescas* están ben pintats abundanthi 'l detall. *La odalisca*, de Tusquets, *Un vell tocador de flauta*, de García Ramos, pintor sevillá, son dos bonichs quadros com aixís mateix tots los de Román Ribera. *L' escó del Barri*, conegut já, figura en bon lloch entre tantas obras com hi han en las duas salas. Lo pintor Graner nos presenta tres quadros figurant en cad' un, un tipo de vell, y la justesa del color, las acertadas proporcions y bon conjunt nos fan dir que son tres caps d' estudi. *La Taberna* del mateix pintor es un quadro plé de mohiment y vida. *Los fangadors*, de Pinós no deixan res á desitjar. *Una vista de Palma*, de Roig y Soler es digna d' elogi. *Primavera*, de Vayreda, una *Marina* de Meifren, los quadros d' en Llimona, y los d' en Fabrés son obras magníficas. ¿Y que dirém dels de l' Enrich Serra? Massa coneix tothom son elegant istil y sa má mestra per ferlos.

La setmana entrant acabarém de recórrer las salas restants de la Secció espanyola y entrarem al Gran saló de la Reyna Regent en lo que hi figuran magníficas pinturas del Museu de Madrid.

NICOLAU DE BARI.

LO TEU MIRALL

Si jo fòs lo mirall teu,
que t' en diria de cosas!
prou que sabría ma veu,
fondre de ton cor la neu,
fent naixe en tas galtas, rosas.

Te diria, qu' es la vida,
un dols aixám de il·lusions;
ton tebi alé, la bransida
d' una ratxa benchida;
ta boca, niu de petóns.

Te diria qu' en tú alena
de la ditxa 'l bell esclai;
que cada brí de ta trena
argolla es de una cadena
de goig y felicitat.

Te diria, ensemps, que crema
lo brill hermós de tos ulls;
que ta sonrisa es la extrema
modulació d' un poema
que bruny del ayre en los fulls.

Y 't diria més encare,
un que per tú sent amor,
si, esfondrant sa sort avara,
aixís com jo de ta cara
fòs éll, mirall del teu cor.

FRANCESCH MARULL.

Epigrama

—Tú qu' ets cómic, sigam franch:
quín es lo paper millor
¿lo de *barba* ó de *traidor*?
—¡Ah! per mí... 'l paper de banch.

ROSSENDO PONS.

Desdítxa

Conech una noya
 Que 's diu Ramoneta,
 Pitera y ben feta
 Com un figurí.
 Té boca de nina;
 Per llabis poncellas;
 Per ulls dos estrelles
 Que 'm fan consumí.
 Sa encisera imatge
 La guardo á tot' hora,
 Es reyna y senyora
 De mon pensament.
 De nit en mos somnis
 Ma ditxa es besarla,
 De día olvidarla
 No puch ni un moment.
 Quan passa al mitj día
 Pel devant de casa
 Vermella com brasa
 Que lo flam cenyeix,
 Si un sospir li escapa
 Al sè á vora meva
 Ma sanch se subleva
 Y lo meu goig creix.
 Esclau de sas gracias,
 De l' emoció presa
 Batega ab feresa
 Dintre 'l pit mon cor,
 Y olvidant desdítxas,
 Desenganys y agravís
 Murmuran mos llabis
 Paraulas d' amor.
 ¡Adeu, flor hermosa,
 Pera quí suspira
 Lo cor de qui 't mira!—
 Li dich enecat.
 —¡Que 'n vals de pessetas!...
 ¡Que dítxós seria
 Si lograr podia
 De tú sè 'estimat!...—
 Y ella que quan passa
 Sempre vá resolta
 Ab quin gust m' escolta
 Volguent demostrá.
 Se 'n vá á l' altra acera
 Sense dirme: ¡faba!...
 Com si s' escoltava
 Un ase bramá!....

MARANGI.

PENEDIMENT

¡No hi tornaré may més!...

Mos infants, que son dos àngels
 devallats per mi del cel,
 al arribar jo á ma casa
 ¡quin goig sénten... que contents!
 Vol al punt que al coll lo puji
 'l mes gran, lo mes rebéch
 mentres l' altre ab sa rialleta
 me saluda satisfet.
 Jo allavors al gran aixeco
 y me 'l pujo á coll-y-bé;
 ¡ah, com riu, y qu' está alegre,
 com me besa l' àngel meu!...
 Mes es tanta sa alegría
 á vegadas, tant l' excés,
 qu' es precís fer mala cara
 y etgegar un crit ó un reny.
 L' infantó ¡quina carona
 posa mes trista al moment!
 fent lo bòt á un recó martxa
 ploriqueja... y 'm sab greu.
 Sento pena de sa pena,
 li somrich, ja alegre 'l veig,
 corra á tirarse als meus brassos,
 me fá al rostre un petonet
 y ab veu trémula murmura:
 —¡ja no hi tornaré may més!—

Al sentir sas parauletas
 d' infantil penediment,
 plé d' angoixa mes lo beso,
 y com perdonat se veu
 ell me besa ab deliransa,
 m' amanyaga d' alló més
 y —¡pobre fill de ma vida,
 exclamo, que innocent ets;
 quí sab si aquesta ignocència
 lo mon ab sa mala fé
 esfullará ab boja febre;
 quí sab si en eix mon, fill meu,
 tot lo que are de amor gosas
 ho sofrirás de torments;
 quí sab si en lloch d' aquets besos
 tindrás desenganys crudels
 y en lloch del amor del pare
 dels homens lo fingiment!...—
 ¡Pobre fill!, quan considero
 que are viu ab tot son pler
 entregantse á l' alegría
 y que pot infelís ser,
 de mostrarli mala cara
 jo 'n sento penediment
 y murmuro boy besantlo...
 —¡ja no hi tornaré may més!

J. AYNÉ RABELL.

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galería de retratos sobre cartelina, deguts al llapis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Punts suspensius, una escullida col·lecció en la que hi constan entre altres, las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, C. Martinez, Ll. Campos, A. Rossi, E. Duse, E. Borghi-Mamo, M. Franceschini, C. Delgado, S. Alverá, A. Vico, T. Edison, J. Gayarre, F. Uetam, M. Matorrodona, J. Valero, V. Balaguer, N. Monturiol, P. Sarasate, F. Mascheroni, L. Fontova, C. Bordaiba, R. Nobas, Ll. Gorriz, María J. Massanés, M. Montes, J. Ruiz, P. Tintorer, M. Fábregas, C. Lorenzale, M. Rodríguez, J. M.ª Vallés y Ribot, E. Tetrzini y F. Cardinali.

A mos versos

Buscar un assumpto místich,
 excluir lo que fes fástich
 y recullir lo humorístich
 es per mí buscarme un cástich.

Puig per més que rásqui y busqui
 mon cervell ne resta mut,
 y per més que en ell hi llusqui
 lo trovo aixut, sempre aixut.

Y desitjant jo sens tatxa
 escriure ab estil bromista,
 me quedo 'l que més m' empatxa,
 com es ab l' estil prossista.

MARTÍ ALEGRE.

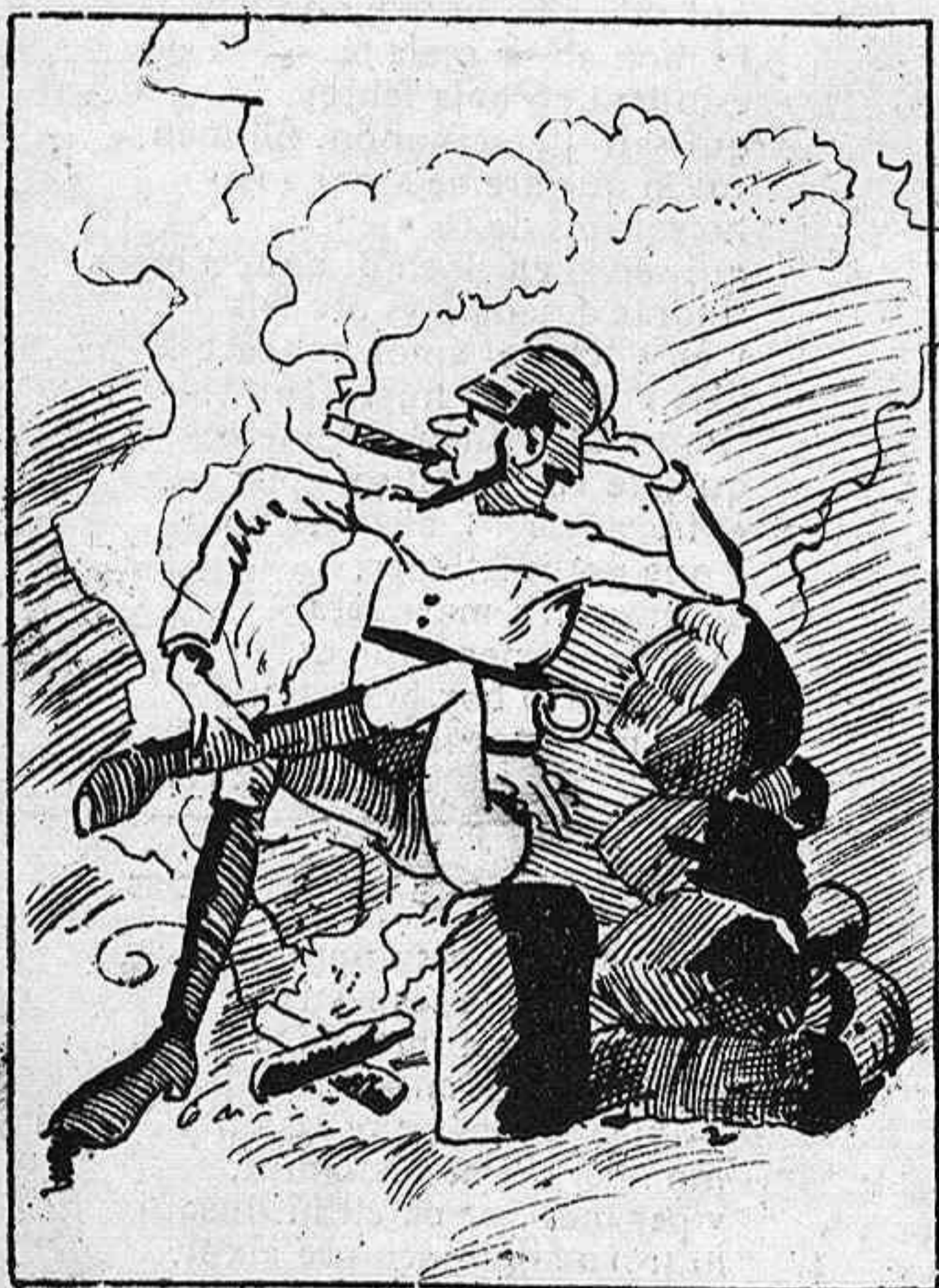
REFORMAS BOMBERIJS

Portarán un casco pel istil deis bussos. Lo que salva del aygua, salva del foch.

Portarán una bossina d' alarma, per avisá que ningu s' alarmi.

Anirán vestits d' amianto, perquè no 's cremin. També podrián vestirlos de bon gènit per no cremarse.

Los gefes, durán una grossa destrál. Aquesta eyna será una nova insignia de mando.

LA TOMASA
UN PINTOR

Després de perdre paciència
y salut, diners y afanys,
ara 'm surten ab la gracia
de qué 'l quadro es rebutxat.

LO MES DE LAS FESTAS

QUEST any pot anomenarse aixís lo mes de Maig.

Hi ha hagut festas de tota mena. Per tots los gustos y per tots los disgustos.

Lo mes de María s' ha celebrat en varias iglesias, en las qué tampoch hi han faltat funcions de primera comunió; aquesta costum moderna (no la primera comunió, sino la costum de celebrar-la), que tant deu agradar als que vénen vels blanchs, coronas de flors artificials y llassos de cinta ab sarrells d' or.

Lo día primer, va celebrarse la festa del treball, ab tot aquell aparato de mar y terra que tant ha donat que parlar á las Córts y fora de las Córts, á Espanya y al estranger. Total, per res; per donar nom á la festivit.

Lo día dos, va celebrarse á Madrit, com á capital de a nació, però que tambe 'ns pertoca als barcelonins, com á espanyols, la anomenada festa nacional, que si be 'ns recorda l' heroisme dels nostres avis que lluitaren per l' independència de la patria, igualment nos recorda que 'ls francesos varen despertar á Espanya l' esperit de la moderna civilisació.

Se va celebrá també la festa del sufragi en las eleccions municipals. Es dir, que 'l sufragi *va fer festa* y se 'n va aná á fora, deixant aquí als tupinistas que 'l *representavan*, figurant com *actors* tots los empleats desde escombriayre per amunt, ab aparició de morts y personatjes ideals.

Hi ha hagut en lo mateix mes la festa dels Jochs Florals, aquesta solemnitat literaria que en contraposició á la lley sálica, no mes elegeix reynas, y que ha perdut molt de la seva importancia, sino com á solemnitat, com á literaria.

S' han celebrat en aquest ditxós Maig, las carreras de caballs, la festa hípica que á copia de *goma* volen enganxar á n' aquest país y que 'ns recorda que en ella, no fa gayres anys que 's va tocar la marxa real á un dels caballs vencedors, lo qual, no sabém per quina associació d' idees, també va recordarnos alló d' aquell emperador romá que va ordenar que 'l seu cavall s' assentés entre 'ls senadors.

Las regatas han constituít un' altra festa, en la qué hi llueixen las sevas formas atléticas los que hi prenen part, están associats en Barcelona ab la denominació de "*Club de regatas*," qual paraula si no 'ns equivoquém, significa "junta ó reunió de individuos per un *fi polítich*."

No podían faltarhi toros. Aquesta *diversió* ahont se sacrifican los mateixos animals que s' honran en las *carreras*, no pot deixar de figurar en las festivitats espanyolas, ja que en ella tant de prestigi hi adquireix tothom, desde l' autoritat que la presideix, fins als que hi vénen ventalls y gasseosas.

Y per últim, aquest any, com á extraordinari, 'l mes de Maig ha *timat* al mes de Juny lo que generalment pertany á aquest, que es la festa del Córpus, aquest día en que tothom qui l' anomena parla en llatí sense donársen compte.

En tal diada, várem veure la professó, la manifestació religiosa ab banderas de totas épocas, de tots colors y de totas midas, en la qual hi va gent també de totas épocas, de tots colors y de totas midas.

Al comensament, darrera dels gegants, personatjes que figuran molt y no son res (com tants n' hi ha en la vinya del Senyor), hi van las *trampas* que, deurá esse per hora especial, son las que reben mes ginesta, encara que també se 'n tira á dojo á ne 'ls *alts* personatjes que 'ls precedeixen. Hi va 'l "ball de bastóns," que no sabém perque no lí diuhen "ball de *bastonadas*," que es lo que es, ab perdó sigui dit de qui 'l batejá. Hi van los empleats ab las corresponentas casacas; *corresponentas*, las que no son de lloguè ó enmatlleadas. Hi van molts joves, paisáns y militars, ab las corresponentas miradas, rialletas y parauletas á las espectadoras bellas, ab molta satisfacció de las vellas. Hi va oficialitat de tots los cossos, ab los assistents que portan mes barrets que caps. Y finalment, hi va l' Ajuntament en corporació, desde 'ls porters fins al President, qui presideix aquella solemne professó guiada per las trampas.

Nos hem detingut una mica á n' aquesta festa, perqué de totas es la que 's veu mes.

Los soldats que forman lo cordó, la veuhen per necessitat; los dels carrers del curs, per complimentar als que van á la casa; las minyonas y cambreras, per ullar al seu cabo, sargento ó soldat rás, que hi va de gala; las criaturas, per fer tabola tirant ginesta y llamiejant carmetlos; los enamorats, per agafar un reconet de balcó, ahont s' hi están com las arengadas al barril; la gent d' edat, perqué 'ls joves no las hi fregeixin; los periodistas, per contar las músicas y pendre apuntacions; las devotas, per veure á mossen fulano ó á mossen sutano; las mares dels nens que hi van, per felshi un petonet quan passin; los xitxaretlos y las pollas, per veure, perque 'ls vegin, y per ballá á la casa després que hagi passat la custodia...

No diguin que fins en las cosas que 's veuhen de franch, n' hi hagi cap que 's vegi tant com la professó de Córpus.

Considerin si 'ns n' ha donat de cosas aquest ditxós mes de Maig!

Y per si totas aquestas encara no fessen lo pes, nos hem deixat, per torna, lo *dineret de Santa Creu*, las sortijas pels carrers y 'ls concerts de l' Exposició de Bellas Arts.

¡Si 'ls que segueixen totas las festas, no sabían pas ahont girarse de feyna! Va haberhi día en que tres festas se feyan la competencia á la mateixa hora.

De manera, que fins prescindint dels concerts d' Euterpe, y de las funcions diarias dels teatros, Circo Equestre y cafés *chantants*, considerant tots aquestos espectacles en l' ordre ordinari, si 'l mes de Maig dels anys vinents es per l' estil d' enguany, en compte de dir: "pel Maig cada día un raig," haurém de pendre la costum de dir: "pel Maig cada día una festa," prescindint de la consonancia d' aquella locució, y aixís com en lo calendari republicá francés se li deya *floreale*, en los calendaris barcelonins mereixería que se li dongués lo nom de *festival*.

CONRAT ROURE.

DE LA FONT GROGA AL PARNÁS

VIATJE LITERARI, CRÍTICH, HUMORÍSTICH Y ANALÍTICH SENSE ORDRE NI COMPÁS.

SEGUIMENT DEL CAPÍTUL TRETZÈ.

Ramón Vila 's desespera,
al veure que ja res val
la noblesa catalana
y que tot ho pot l' arjant;

«Antiguament, per ser noble
(diu, lo digne capellá)
forsós era dar mil probas
de valor y de llealtat;
y avuy dia, per desgracia,
fent mil trampas y enredant
logra ser marqués ó comte
qualsevulga capsigrany.»

Lo jocós Vicents García
treient foch per los caixals
al sapiguer que dos trutxas
gloria y dineróns buscant,
tant han remenat sas cendras,
tant y tant d' ell han parlat,
que del mes humil subjecte
n' han fet un retrato fals.
«¡Bé obraren mos feligressos
(esclama tot enutjat)
quant poch menos que á pedradas
los reberen fá pochs anys! (1)
¿á costa meva volían
presumir y prosperar?
¡ja que 'n feu del art negoci
aném tots á tirar l' art!

¿Veus aquell qu' are 'ls saluda?
es en Joan Carles Amat,
fill de Monistrol y autor
de *Aforismes Cataláns*.
Mossen Avinyó se diu
aquell qu' entra tant trempat,
y d' *Obres enamorades*
es l' autor mes sustancial:

Aquells tres que discuteixen
altament entussiasmats,
son, en *Felip de la Penya* (2)
Montaner (3) y l' *Aribau*

Y en sí com feyna molt llarga
fora, habenthi tants y tants,
dirte 'l nom dels homes doctes
que á nostra patria han honrat
te diré que aquí no hi saltan
Ni en *Venllviure*, ni l' *Arnau* (4)
Mataplaná, *Palerol*,
Gralla, *Requesens*, *Salvat*,
Fogassot, *Martí*, *Despuig*,
Mossen Febres (Valenciá)
Vilarrasa, *Torroella*,
Molera, *Ferré* y *Garau* (5)
y altres cent y cent poetas
que nan enaltit ab sos cants,
á l' hermosa Catalunya
terra de la llibertat.

—Bé, molt bé, (vaig dir á en Pere)
sentirte no 'm cansa may
y escoltante, m' estaria
ni que fos seguit, un any,
pero, es precis advertirte,
que fins ara no has parlat,
dels poetas del meu segle
algúns d' ells dignes y grans.
—Espérat un xich, si vols!
no vagis, no, tant cremat,
primer que 'l fill, es lo pare,
y 'l rector que l' escolá:

Tot te que seguí 'l seu ordre,
tot te que seguí 'l seu pás
y á mes d' aixó altre motiu
tinch, per no haberse tractat.

Lo Segle dinou, lo Segle
dels invents, Segle del gás,
del vapor y del telégrafo,
globos y electricitat,
Segle de la *Renaixensa* (6)
y dels *bunyols ensucrats*,
Segle de los grans *petardos*
y del *ictíneo-Peral*,
encare qu' es un gran Segle
es, sens dupte, el que ha donat
menys contingent de poetas
en las salas del Parnás.

Molts d' *Apolo* 'l llor desitjan
mes, tant pochs, y tant contats
son los que fins avuy dia,
cenyir corona han lograt,
que, ab breus mots podré mostrár-
aixó si, deixant apart, (tels,
los que á dintre de sas celdas
las horas passen tancats,
puig has de saber y entendre
que aquest lloch, no es mes que un
manicomi del ingeni (gran
plé de bojós rematats,
y com que alguns d' aquets bojós
tenen *vida terrenal*,
per gosá 'ls fruyts de la terra
treballan més que un bastaix,
pero, aném á lo que importa,
á lo que 't té impacientat
y en acabant eixa tasca
te deixaré alguns instants.

¿Veus aquell jove moreno
d' ulls espressius y front alt,
que esclau d' un dolor cruelíssim
no fá mes que sospirar?
es l' *Antón Pagés*, poeta
romántich, tant inspirat,
que per fugir de la *prosa*
de la Parca 'ls drets robá. (7)

En *Joseph Sol y Padrís*
es aquell que capficat
de 'n *Calderón* analisa
lo drama monumental; (8)
jove y escriptor de fibra,
d' un trist somni despertá
y en la vida de la gloria
ha trobat la realitat.

¿Veus allí á la dreta, á dos
que un concert estant donant,
al só d' incitanta *gayta*
y un *tamborino* afinat?

Molts escriptors los rodejan,
aplaudint de tant en tant,
l' armonia deliciosa
dels seus cántichs inspirats?

L' un d' ells es, en *Rubio y Ors*
lo *Gayter del Llobregat*,
poeta fácil, catedràtich,
y home d' ideas molt grans.

L' altre 's diu *Estorch Siqués*,
tamboriner del Fluviá
escriptor festiu, bon metje
y autor d' obras essencials, (9)

¿Vols coneixe als seus oyents?
prompte los coneixerás
y penso 't será agradable
per cert tots ells cataláns.

'L mes jove y mes simpátich
de la colla, es l' il·lustrat
Pau Piferrer, qu' en *Castella*
mes qu' en *Catalunya* val.

En *Francisco Camprodon*
es aquell del seu costat,
autor de *La flor de un dia*,
que l' olvit may marcirá.

Aquell prim, de las ulleras
es en *Mensa*, y aquell tant alt
y tant grás, de alegre tracte,
es en *Milà y Fontanals*,
crítich, erudit, poeta,
bibliógrafo especial,
admiració de la Europa (10)
y goig de las bellas arts.

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

(Seguirá.)

1 S' aludeix á la mala arribada que feren als catalanistas en lo poble de Vallfogona, quant se celebrá el 2.º centenari de dit poeta.

2 Autor de los «Anales de Catalunya.»

3 Cronista, natural de Perelada.

4 Poetas dels segles XIII, XIV y XV.

5 Garau, autor del "Olimpo del sabio."

6 No s' aludeix al diari del carrer de 'n Xuclá.

7 Portat pel desespero se suicidá á la edat de 28 anys.

8 "La vida es sueño" de Calderón.

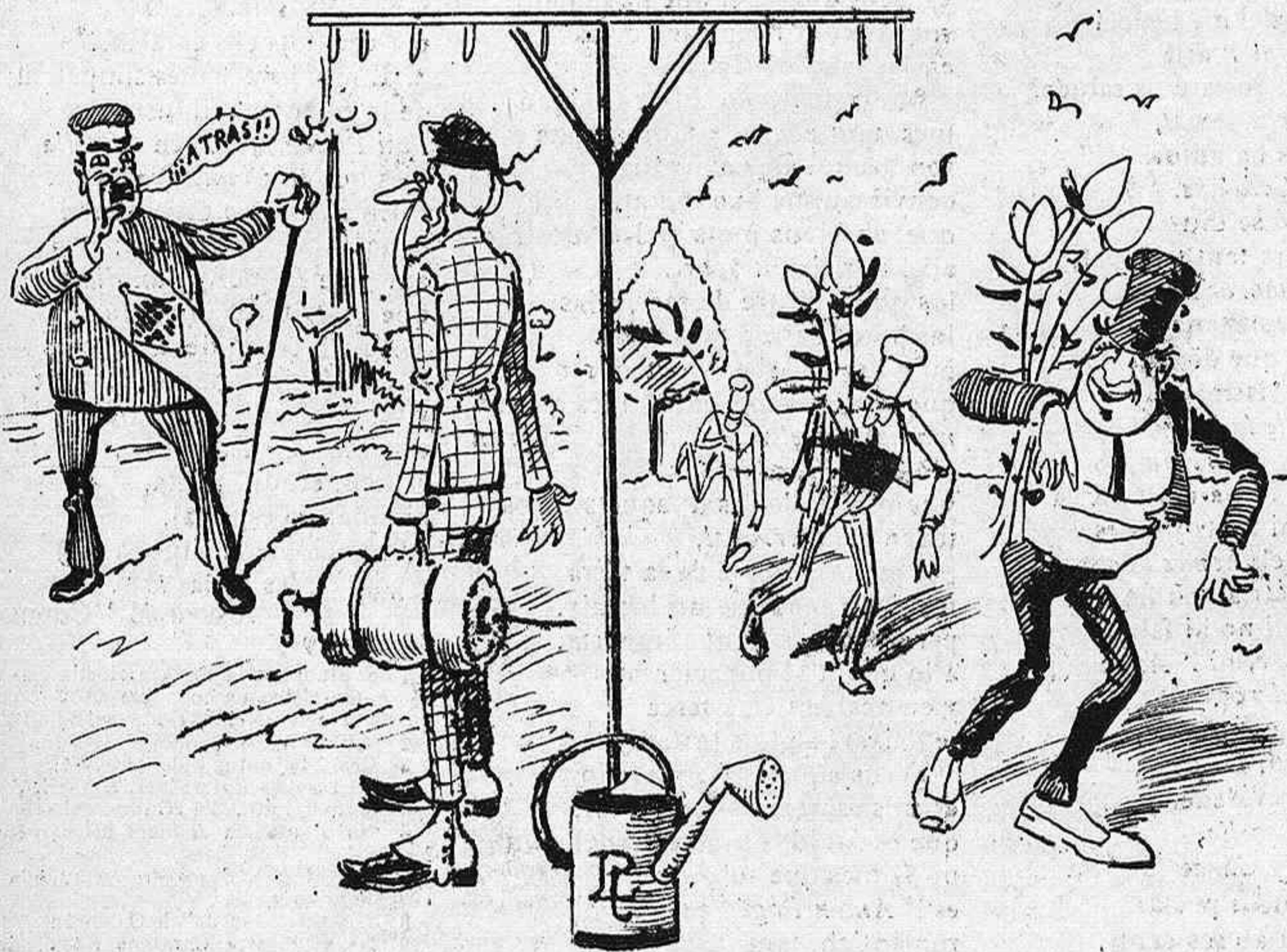
9 La gramática Catalana y lo diccionari de la rima.

10 En Milá y Fontanals es mes conegut pels estranys que pels seus compatricis.

DINTRE DEL PARQUE

Avans de la meva anada,
domestico la llopada.

—¿Vosté porta un bulto? — Yes.
—Aquí no 's pot entrá res.

Aixó dona gust de veure;
si no 's pot entrá, 's pot treure.

LA SETMANA PASSADA

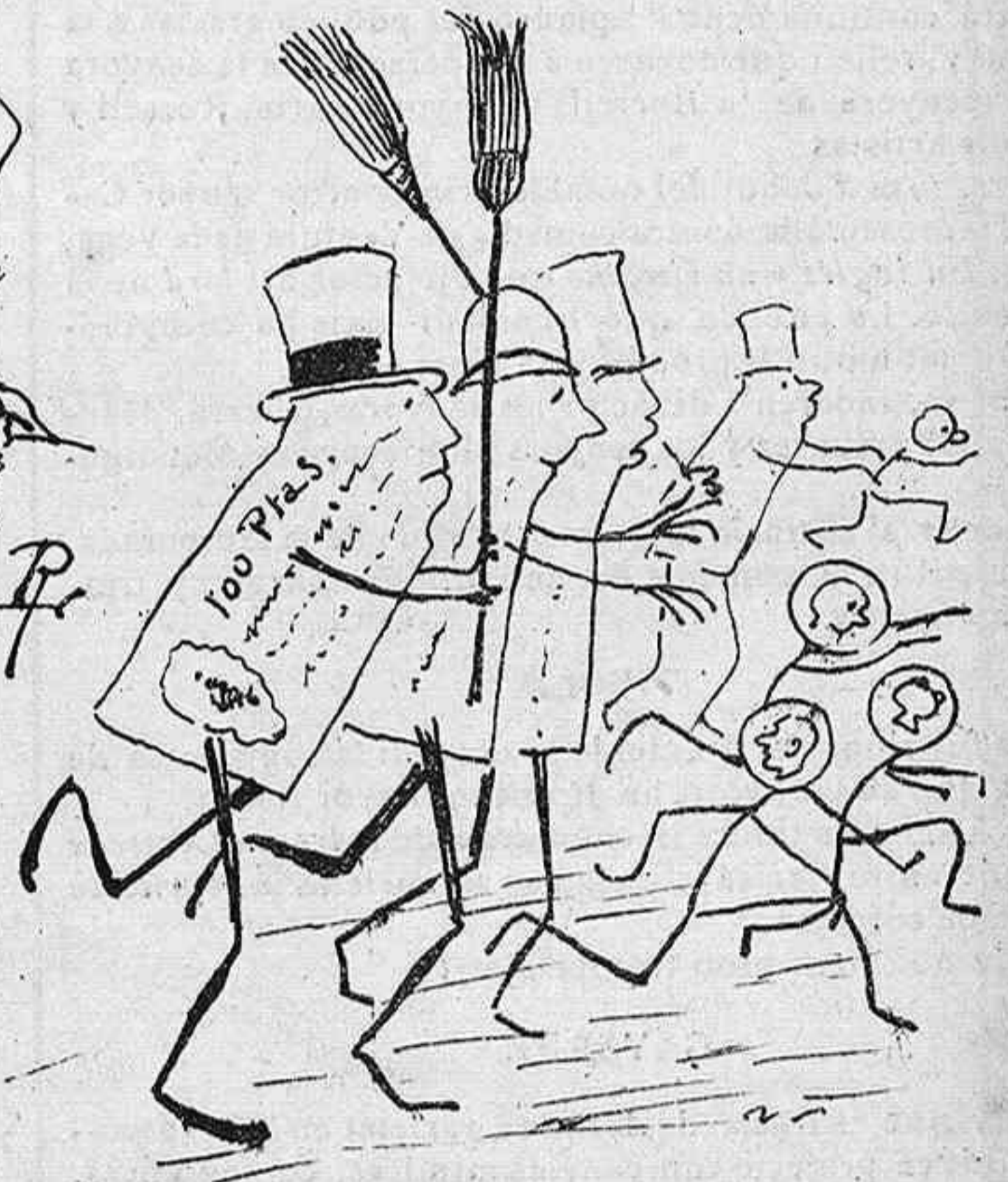

A Toledo va fé un mal
l' espectacle nacional;

Y á la plassa granadina
hi va rebre en Rebugina.

Dintre d' un tren á un pobre hòme
li fan esquitxá la moma.

Lo Banch d' Espanya ab paper
fá tocá 'l dos al diner.

NOVETATS

Mostras d'afectuosa despedida foren las que 's tributaren dijous passat álla companyia que baix la direcció del senyor Tutau ha actuat en la temporada passada d'hivern.

Al final de la funció y en vista de las interminables demostracions de simpatia se vejé precisat l'actor senyor Fuentes á donar las gracias á la concurrència del modo següent: «En nom de mos companys agraeixo aquesta *rebuda tan cordial*, etc., etc.»

Rebuda en funció de despido y cordial per afegidura....
Se veu qu'ell debía estar conmogut.

En la nit del dissapte inaugura la nova temporada la companyia Mario.

Lo teatro estava plé de escullida concurrència que saludá á tots los primers actors ab aplausos al presentarse en escena.

A fi de tributar un recort als grans clássichs, se representá la bellíssima comedia de Moratín, titolada: *La comedia nueva ó el café* que apesar del inmillorable desempenyo que hi donaren los artistas y particularment la senyora Guerra y los senyors Mario, Rossell, Montenegro y Garcia Ortega (pare) no fou del tot del agrado de la concurrència, sens dupte per no imperar avuy en lo teatro tendencias filosóficas com desarrolla lo immortal Moratín.

A continuació se representá lo saynete de Ricardo de la Vega, titolat: *Bonitas están las leyes ó la viuda del interfecto* que logrará continuament l'aplauso del públich gracias á la maestría y relleu que donaren á sos personatjes la senyora Guerra (senyora de 'n Borrell) y senyors Mario, Rossell y principals artistas.

Dimars, com á debut del notable primer actor senyor Cepillo se representá la bonica comedia de Ventura de la Vega, titolada: *Un inglés y un vizcaino* que dit actor del lord ne fá una creació. Lo públich que hi assistí aixís ho compregué y ab tal motiu li prodigá una justa ovació.

Molt bé secundaren á dit actor las senyoras Guerra, Martínez (Julia) y Suarez y los senyors Montenegro y Mendiguchia.

Pera avuy s'anuncia lo primer estreno de la temporada, sent lo escullit, la comedia de don Miguel Echegaray, titolada: *La vieja ley*.

TIVOLI

En las funcions del diumenje se despedí la companyia de sarzuela que ab tant acert ha dirigit lo senyor Bosch.

Demá divenres tindrà lloch lo debut de la *troupe Cereceda* anunciant entre varias conegudas sarzueletas la *reprise* de la banda de cornetas.

¡Encare no estém prou trompetejats?

GAYARRE

Sembla que 's tracta de dar gran varietat en los espectacles, tenint en projecte companyias mímicas, coreográficas, y quadro de sarzuela.

No 's diu si vindrá també *troupe francesa de couplets* y las taulas del café si las trasladarán de puesto.

Celebrarém que en cas que 's realisin tantas *novetats* trobilla nova Empresa lo just premi á sos sacrificis.

CATALUNYA

La companyia de Juli Ruiz vá despedirse dillúns passat del públich barceloní ab un plé á vessar. La concurrència aplaudí molt á tots los artistas en lo transcurs de la funció pero sobretot al final després d'haber llegit bonicas pesias las simpáticas actrius María Montes, Fernani y del Pino y 'ls senyors Palmada, Sanjuan y Juli Ruiz.

Aquest, posantse sério un cop á la temporada, llegí uns versos ab los que 's lamentá de la decadència del verdader teatro y tributá un recort al may prou plorat Rafel Calvo, confessant que son germá don Ricardo segueix sa petjada essent lo representant avuy del art escénich.

Rebi 'l senyor Ruiz nostra enhorabona per confessió tan digna y verdadera.

Avuy debuta la companyia dels senyors Calvo y Gimenez ab la magnífica comedia *El vergonzoso en Palacio* y l'estreno del drama en un acte d'Echegaray *El prólogo de un drama*.

Moltas prosperitats.

CALVO-VICO

Una nova Empresa de la que 'n forma part lo conegut agent teatral senyor Verger, s'ha encarregat d'aquest *afornat* teatro contractant una escullida y notable companyia d'ópera italiana, qual direcció ha sigut confiada al reputat mestre senyor Goula (fill).

Celebrarém que la nova Empresa ab lo nou género que tracta de explotar logri retreurer l'apatia ab que 'l públich ha tingut algun temps á aquest teatro.

CIRCO EQUESTRE

Durant los últims dias de la setmana darrera, han debutat Miss. Illitiza que va ferse aplaudir ab sos equilibris en la pirámide de botellas, Mr. y Mme. Priori que ab son treball aéreo completament nou, lograren la espectació general per lo molt perillós y difícilíssim y Mr. Clemolo ab sa *troupe* quadrumana y canina qu'executan moltas de las sorts reservadas fins avuy á artistas acróbatas y per las dots de paciencia que demostrá posschir al haberlas lograt domar fou l'assombro y admiració de tota la concurrència.

CONCERTS D'EUTERPE

En lo segón, que tingué lloch lo día de Còrpus, se cantá *El val del azor*, del mestre Clavé, que feya molts anys que no habíam sentit y que meresqué molts aplausos. L'orquestra tingué que repetir, á instancias del públich, la *Patrulla turca*.

S'estrená 'l coro á veus solas, lletra de D. Eduart Vidal y música de D. Joan Goula (pare), titolat: *L'aplech dels carros*, que va esser objecte d'una ovació y tingué de repetir-se. Hi abundan en ell los cantábils, que son nous y variats, sobressortint un motiu religiós y una americana.

Tot lo concert sigué acertadament dirigit pel Sr Goula (fill).

UN CÒMICH RETIRAT.

"Obra nova!"

LO SETÉ, SANT MATRIMONI

Monólech filosófic, humorístich, en vers, original de

A. GUASCH TOMBAS

16 planas, bon paper y xispejant portada, per

¡UN RALET! ¡UN RALET!

Als nostres Corresponsals se 'ls farà lo 20 per cent de rebaixa.

UNA PESQUERA

Aquesta diversió, no porta cap perill.

No més s' hi matan horas. Ja 'n fa dugas que m' espero.

Ara pica. Serà algún llubarro, perquè pesa molt.

¡Ay, ay, ay! ¡Aixó es una bestia feral!

Escena curiosa

Un quadro del natural:
 Dos promesos festejant,
 ella cús un devantal
 y ell ab goig la va guiant:
 La mare d' ella per dins
 condimentant lo sopar.
 (Com qu' ella creu que ab bons fins
 ve 'l xicot á festejar.)

Los promesos aprofitan
 tant oportuna ocasió,
 y mirantse ab goig, excitan
 mes s' amorosa passió.

Ell, que de llarga la 'n sab,
 fa posturas á la nena,
 y ella decantant lo cap
 li diu ab veu de sirena:

—Arturet, no 'm toquis ¡ay!
 —¡Pero, hermosa, tan t' estimo
 que 'l cor se m' omple d' esglay
 si no 't deixas fer un mimo!

—¡Qué vols que 't diga, Arturet!
 ¡t' estimo! ¡ets m' alegríal
 pero vull qu' estigas quiet,
 puig la mare 'm renyaría.

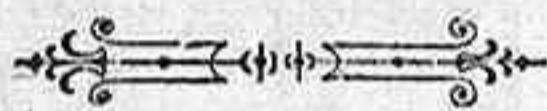
—Es vritat aixó que 'm dius?
 —Pura com la cristallina
 aygua que corre pèls rius
 de la terra gironina.

—Sent aixís, déixat besar.
 —¡Tornil! ¡cridaré á la mare!
 —Qu' ets tonta. ¡Bal deixa anar
 tot temor, tè 'l vull fer... ¡are!

Ressona un bes armoniós,
 la nena ja no s' hi oposa,
 de un petó ne venen dos,
 y de dos... un' altra cosa.

¡Un' altra cosa!... Será
 tal volta una etzaguellada?...
 No senyó, una llisarada
 que sa mare 'ls hi va dá.

H. ZUMAYA.

La dignitat de certa dona

Vaig dir un jorn á una dona,
 estant de molt mal humor,
 qu' era de lo més pitjor
 que corria en Barcelona.

La vaig tractar d' embustera,
 de poca-solta y deixada,
 de xarrayre y mal criada,
 de gandula y batxillera,

hasta jo en aquell moment
 de lo seu honor duptava,
 mentres, ansiosa, escoltava
 del carrer tota la gent;

y baixant ella sa testa,
 y no sent gens cas de mí,
 prosseguía son camí
 sense tornarme contesta.

Mes al dirli en alta veu
 que de lletja era horrorosa,
 se va girar, furiosa,
 (sent veritat ¡válgam Deu!)

y unglejantme ab gran feresa
 venjar l' *insull* va volgué...
 y vegí que alló va sé
 lo que més l' havia ofesa.

GESTUS II

ADVERTENCIAS

Los lectores ja se las haurán fetas, pero per sí ó per nó, ja
 deurían veure que en las notas del *Viatje al Parnás* del nú-
 mero 143, los números estavan equivocats; y que en lo
 número passat en lo *Simil d' una professó*, ahont diu:

la gran guerra de la bresca,
 déu dir:
 la gran gerra de la bresca.

A Linares s' han desafiat á mort
 una tal Antonia, de 21 anys, y una
 tal Carme, de 23, porque la que
 sobrevisqués pogués ser felis ab un
 jove bon mosso que las dugas pre-
 tenian.

La Carme va sortirne ab una ga-
 nivetada grave en lo bras esquerr, y l' Antonia ab una de
 lleugera en la má esquerra.

Y mentres las dugas nenas
 se davan ganivetadas,
 lo bon mosso pretengut
 festejava á una gitana.

La important Societat recreativa *Luz del porvenir*, en la
 nit del passat diumenje celebrá lo según aniversari de sa
 constitució ab una vetllada musical que resultá molt agra-
 dable.

Los espayosos salóns van véurers sumament concorreguts
 d' escullida concurrencia sobressortint lo elegant *bello sexo*,
 gala sempre de las bonas reunións y espectacles.

Lo programa fou escullidíssim distingintse la coneguda
 contralt d' ópera italiana senyoreta Juliá, com també lo re-
 putat pianista Sr. Bosch y lo jove barítono Sr. Casals que
 per sa preciosa y potent veu y notable escola de cant, li
 augurém un brillantíssim porvenir.

Además dels esmentats artistas, obtingueren justos a-
 plausos las senyoretas Tort, que cantá ab gust y afinació,
 Rabaseda y Climent y 'ls senyors Gibert, Creus, Barceló y
 altres.

Al finir la vetllada, la Junta de la Societat obsequiá als
 artistas que hi prengueren part y á la premsa ab un ex-
 pléndit *lunch*.

Senyor Administrador de Correus: ¡Com es que á Sant
 Genís de Vilassar no reben los números que 'ls enviém lo
 dijous, fins al diumenge ó dilluns?

¿Que li sería difícil porque marxessen ab la demás co-
 rrespondencia?

¡Si pot ferho li agrahirém.

La Correspondencia Militar, que com suposa 'l seu nom es coneixedor de la milícia y dels que la formen, publica alguns datos sobre el general senyor Martinez Campos, molt convenients per qui tingui l' humorada de biografarlo.

Diu que ningú esplota aquest país com aquest general, que sense altres mèrits que la seva sort se va fer tinent general, capitá general, va concedir-se la gran creu de Sant Fernando ab dos mil duros de sou; va esser ministre, president del Consell, va manejar sense tassa ni intervenció 'ls millons del Tresor públich; va fer duch de la Seo á un fill seu y ara te preparada en Gracia y Justicia una proposta pera fer duch de Sagunto á un altre fill; es president del Senat ab 6.000 duros de gratificació sobre 'ls 8.000 que cobra per Guerra, etc. etc.

¡Deu nos ne dó!... No de generals com ell, sino de lo que treu del Estat, que ben contadet es una bona picossada.

En l' Ateneo artístich de Saragossa, l' arquitecte don Félix Navarro ha donat á conèixer un nou procediment de construcció, segons lo qual podrian construirse casas sólidas, que no mes costarian dos cents duros.

¡Aixís si que molta gent podria fincar-se!

Han de suposar que aquestas casas no serian palaus, sino fincas molt reduidas y allavors no poch dels nous propietaris tindrian de pagar mes per contribució que lo que avuy dia pagan per lloguer de pis y (parodiant aquell adagi castellá) de janer á janer, las casas serian del govern.

Sabém que nostre paysá lo celebrat tenor Angioletti després de cantar á Santander ha debutat en lo teatro Calderón, de Valladolid, ab la magnífica ópera *Gli Ugonotti* y segons lo parer de la premsa d' aquella ciutat ha tingut moltes ovacions y senyalats triunfos en lo desempenyo de la part de Raoul.

Un' altra vegada 'l felicitém.

Creyém que será un *canard*, pero 's diu que un especulador nort-american ha proposat al Comité d' organizació de la próxima Exposició Universal de Chicago, transportar á América 'l Colisseu romá y allí tornar-lo á montar tal com avuy dia 's troba á Roma.

Los gastos serian molts, pero las dificultats serian moltes més.

Si 'ls *yankes* ab tal projecte se sortissen ab la seva, no fora estrany que algún dia portessen l' Europa á América.

Lo dimecres de la setmana passada, va obrirse en lo carrer de Fernando, número, 12, l' establiment d' objectes de marfil de don Ignaci Serra. Es una de las tendas mes ben decoradas d' aquell carrer ahont n' hi ha tantas de vistosas. La pintura del sostre, la colocació, forma y decoració dels taulells y armaris, están fets ab un gust exquisit.

En l' aparador que dona al carrer hi ha un parell d' uyals d' elefant, que 'l que 'ls duya ja pot dir que anava ben armat.

Apenas s' ha comensat la temporada dels toros, y ja per telegrama s' ha donat noticia de varias desgracias ocorregudas en distintas plassas.

Y no obstant, las plassas s' omplen á cada funció, y s' edifican nous torins, y 's comunica l' afició als paissos estrangers, y... ¡viva la suavisació de las costúms!

Sabém que á las pocas horas de haber sortit á llum s' agotá per complert la numerosa tirada que 's feu del número extraordinari de nostre apreciat colega *Barcelona Alegre* publicat ab motiu del aniversari de sa fundació.

No 'ns ha estranyat que tingués tanta acceptació ja que los distingits literats senyors Ginés Alberola, Bravo, Codoñosa, Ferrer y Codina, S. Gomila, Gras y Elías, Puyol Bosque, Roure, Soler (Pitarra) y Solanes, se contrapuntaren en enviarhi escullidissims treballs y tots ells inédits.

No fou mênos notable la part artística confiada als reputats artistas senyors Casals, Cilla, Figuer, Lago, Pastor, Renau y Ripio.

En l' última sessió extraordinaria del Ajuntament, no 's va donar l' aprobació á un dictámen en que 's proposava 'l nomenclament d' un notari municipal, ademés del que hi ha nombrat.

Sería que 'ls regidors que han de sortir debian volguer fer testament ab un notari nou, y ells debian ser los autors de la proposició.

Alguns vehins de Càrtama y altres poblets de la provincia de Málaga, fan una suscripció pera facilitar fondos al senyor Peral, al objecte de que construeixi un nou submarí.

Tractantse de lo que 's tracta, no voldriam enganyarnos, pero 'ns sembla qu' es tirar dinérs al mar.

A Lóndres s' ha publicat un tomo que conté 'l Pare Nostre en trescentas llenguas.

Ab uns quants tomos com aquest, podria ferse la predicació de la doctrina cristiana per tot lo mon, com feyan los apóstols, no necessitant del dó de llenguas mes que per la pronunciació.

En la novillada que 'l día de Còrpus se va celebrá á Madrid, l' últim toro s' anomenava «Fabié», y al sortir, lo públich va xiularlo.

¡Quina culpa hi tenia 'l toro del nom que li habian posat! ¿Y per qué li varen posar aquest nom?

Per ridiculisar á un personatge de un govern que consent aquesta mena d' espectacles....?

¡Desagrahits!

La *Tómbola Fontova*, organizada pel «Centre Catalá», s' inaugurarà en lo saló de casa Parés dissapte passat al vespre ab molts bons auspicis, lo que ja era d' esperar tenint en compte los moltíssims y valiosos lots que la constituheixen.

Lo local está disposat ab gust artístich figuranthi en la testera lo retrato del popular actor catalá.

Per aumentar los productes de la mateixa tómbola, sabém que 'l setmanari *Lo Teatro Catalá*, ha disposat pel diumenge vinent una funció en lo Romea, en la qual s' estrenará una comedia en tres actes, titolada: *La forsa del amor*. Després se llegiran poesias y 's representarà una obreta de don Frederich Soler, regalantse als concurrents cent bitllets de la tómbola.

LITOGRAFÍA DE RIBERA Y ESTANY

Redacció y Administració de LA TOMASA

Sant Ramón, 5.—BARCELONA

PASSEJANT

—Mira; á aquella que vé ó li sobran alas del sombrero, ó li sobra la sombrilla.

—Aquesta reflexió deu fer-se aquell xitxaretlo que la segueix.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Una bestia es ma primera,
musical es la segona,
igualmente es la tercera
y el Total es nom de dona.

E. CARRERAS.

ANÁGRAMA

La Tot va dir l' altre dia
que á Total volia anar
per mirar si trovaria
una tenda per llogar.

J. POU TORRENT.

TRENCA-CAPS

Elena D. Topot

Artés.

Formar ab aquestas llettras lo titol
d' un drama castellá.

CINTET BARRERA.

ACENTÍGRAFO

Un pagés á Tot va anar
ab un burro l' altre dia
y de la tot li van robar
sis gallinas que hi tenia.

PEP GALLEDÀ.

FUGA DE VOCALS

T.n..n .n tr.s d. t.rr.
.n. p.g.s. y .n R.ch;
p.dr.g., y v. d.rl. .ll.:
—S' h. .c.b.t m.nj.r d.l tr.s.—

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 2—Vocal.
- 3 4—Nota musical.
- 5 4 1—Peix.
- 1 2 1 4—Eyna de fumador.
- 1 2 3 4 5—Nom de dona.
- 1 2 3 4—Util de cuyna.
- 5 4 3—Moneda.
- 1 2—Vegetal.
- 5—Consonant.

M. EMULAP.

GEROGLÍFICH

+

0 0 0

+

1890 1891

V. PADRÓS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO ANTERIOR

Xarada.—A-mar-gós.
Xarada-tarjeta.—Ca-ta-ri na.
Anagrama.—Conversa—Conserva.
Acentígrafo.—Oliva—Oliva—Oliva.
Logogrifo numérich.—Raimundo.
Geroglífich.—Un quintá es igual á cent
quatre lliuras.

Fuga de vocals —

—Son molt indecents Arolas
los esculptors d' avuy dia.—
—Home, per qué? no ho sabia!
—Si sempre están fent manolas.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 ptas
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranjer id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "
atrasat.	0'20 "

NOTA—Tota reclamació podrá diri-
girse á la Administració y Redacció de
periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5.
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña